

ИНФОРМАЦИЈА

**о оствареном расту потрошачких цена
у периоду јануар – децембар 2013. године**

1. У 2013. години раст потрошачких цена је износио 2,2%¹, што је вишеструко мањи интензитет раста него што је био у годинама од када се објављује индекс потрошачких цена, односно инфлација мери растом потрошачких цена:

година	текућа година/претходна година
2007.	11
2008.	8,6
2009.	6,6
2010.	10,3
2011.	7,0
2012.	12,2
2013.	2,2

Иначе, овако ниска инфлација није евидентирана у последњих четрдесетак година, а најнижа остварена је 2006. године, када је износила 6,6%, мерена индексом цена на мало.

Остварени раст потрошачких цена у 2013. години, значајно је испод *пројектоване инфлације* утврђене Фискалном стратегијом за 2013. годину са пројекцијама за 2014. и 2015. годину (5,5%) и *циљане инфлације* дате у Меморандуму Народне банке Србије о утврђивању циљане стопе инфлације за период од 2012. до 2014. године (4% ± 1,5 п.п.).

¹ Саопштење РЗС број 8 од 13.01.2013. године.

На остварену инфлацију у 2013. години, углавном су деловале *цене хране и безалкохолних пића*, с обзиром да су цене хране услед добрих климатских услова и повећаних приноса пољопривредних култура, снижене, што се одразило и на цене непрерађене хране. Снижење цена непрерађене хране (воће, поврће, конзумна јаја, свеже месо и риба) је евидентирано у марту (0.6%), јулу (10.6%), августу (3.7%), октобру (0.3%) и новембру (4.9%), док је прерађена храна константно снижавана у периоду април-јул и октобар-новембар, с тим што су месечне стопе пада цена биле у распону од 0.1% до 0.4%. На пад ових цена се односи готово 1 п.п., односно најмање за толико би био већи укупан текући раст потрошачких цена.

Пад цена је евидентиран и код деривата нафте, по основу нижих цена сирове нафте и курса долара, што је такође, ублажило општи раст.

С друге стране, значајно дејство на остварени раст су имале цене цигарета и алкохолних пића, које су имале највећи интензитет раста, пре свега по основу измењених акциза. Такође, значајно је и дејство повећања цена електричне енергије и гаса за домаћинство, које су повећане на основу сагласности Агенције за енергетику.

Цене ових производа, као и цигарета су имале значајно дејство и на висок интензитет раста регулисаних, односно контролисаних цена производа и услуга, датих у прилогу Споразума НБС и Владе РС о циљању (таргетирању) инфлације, који је усвојен на седници Владе крајем 2008. године.

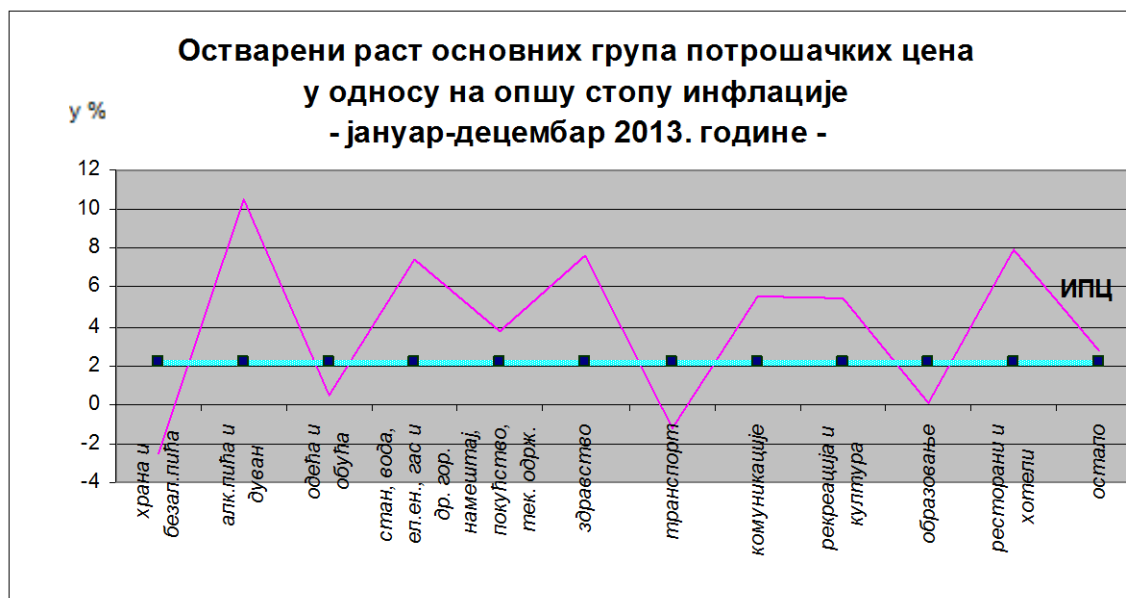
И поред чињенице да је курс динара био стабилан, више него дупло у односу на општи раст, повећане су и цене робе широке потрошње.

Инфлацију остварену у протеклој години карактерише раст у првом полугођу и пад у другом. Посматрано по месецима, највећи интензитет раста је евидентиран у априлу (0.8%) и јуну (1%), непромењени ниво у марту, мају и септембру, снижење у јулу (0.9%) и новембру (0.6%) и, у осталим месецима, умерен раст цена, у интервалу од 0.2% до 0.6%. Оваква динамика се одразила и на кретање цена по кварталима (1.1% у првом, 1.9% у другом, -0.5% у трећем и -0.3% у четвртном), што се види у наредној табели:

у%

Назив	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-XII	Ø стопа
Потрошачке цене	1.1	1.9	-0.5	-0.3	2.2	0.2
у томе:						
храна и безалкохолна пића	1.5	3.7	-5.5	-2.0	-2.5	-0.2
алкохолна пића и дуван	4.1	-0.7	5.5	1.3	10.5	0.8
одећа и обућа	-2.3	0.7	-0.6	2.8	0.5	0.0
стан, вода, ел. енергија, гас и друга горива	1.1	0.7	5.2	0.3	7.4	0.6
намештај, покућство и текуће одржавање	1.7	1.0	0.2	0.9	3.8	0.3
здравство	3.0	2.9	1.4	0.1	7.6	0.6
транспорт	-0.9	-0.5	1.0	-0.8	-1.2	-0.1
комуникације	4.1	0.1	0.6	0.7	5.5	0.4
рекреација и култура	-4.2	4.4	2.0	2.7	5.4	0.4
образовање	0.0	0.1	-0.3	0.9	0.1	0.0
ресторани и хотели	0.8	1.4	0.6	5.0	7.9	0.6
остала роба и услуге	0.8	0.9	1.0	0.2	2.8	0.2

2. Посматрано по групама потрошње, на остварени раст потрошачких цена у периоду од јануара до децембра 2013. године, поред цена *хране и безалкохолних пића*, које су снижене за 2.5%, и цене транспорта су снижене за 1.2%, што је, у значајној мери, утицало на ублажавање општег раста потрошачких цена. Наиме, на овај начин посматрано, у потпуности је неутралисан раст цена групе стан, вода, електрична енергија, гас и друга горива (7.4%).

Натпросечно су повећане и цене алкохолних пића и дувана (10.5%), ресторана и хотела (7.9%), здравства (7.6%), комуникација (5.5%), рекреације и културе (5.4%), намештаја, покућства и текућег одржавања (3.8%) и остале робе и услуга (2.8%).

Нижи ниво од општег остварен је једино код одеће и обуће (0.5%) и образовања (0.1%).

3. Остварени раст потрошачких цена од 2,2% у децембру 2013. у односу на децембар 2012. године је са око 0.9 процентних поена ублажен ценама хране и безалкохолних пића², а са 0.1 процентни поен ценама производа и услуга који чине транспорт.

Цене производа и услуга, које чине *базну инфлацију* (укупна инфлација умањена за раст цена енергије, хране, алкохола и цигарета) су повећане за 4,3%, што је двоструко више него што је општи раст. То практично значи, да је дејство пада цена хране било веће него што је дејство раста цена енергије, цигарета и алкохола.

Наиме, на кретање цена у претходној години утицале су и цене робе широке потрошње, тј. индустријских производа без хране и енергије, чије се цене слободно образују и чине базну инфлацију, а чији је укупан текући раст износио 5,7% и код којих се уочила бржа динамика у фебруару и периоду јун-август³. Такође, није занемарљив ни раст цена услуга од 4,3%.

Цене производа и услуга чије су цене регулисане (АЕРС), односно контролисане (Блада, локална самоуправа) у 2013. години су укупно повећане за 10.5%, пре свега услед коригованих износа акциза код цигарета и повећаних цена електричне енергије и гаса за домаћинство, као и комунално-стамбених услуга и услуга друштвене и социјалне заштите (у надлежности градова, односно општина) и повећања цена лекова који се издају на лекарски рецепт.

Курс динара у протеклој години је био стабилан, осим у јулу када је повећан за 2.8%. У осталим месецима се кретао од +0.1 до +0.5%, односно од -0.1 до -1.4%. Имајући ово у виду просечан курс динара у децембру 2013. у односу на децембар 2012. године је повећан за 1%, односно у децембру 2014. године је износио око 114.70 динара за 1 евро, а у децембру 2012. године око 113.50 динара, што је за око 1,20 динара више.

На нивоу Републике у протеклом периоду, раст *зарада без пореза и доприноса* је у периоду јануар-новембар 2013. у односу на исти период претходне године номинално износио 6% а реално 2%⁴, док су пензије реално смањене за 3.6%. У истом периоду промет у трговини на мало бележи раст у текућим ценама за свега 0.6% а у сталним смањење за 5.6%⁵, што је иначе карактеристично за читав протеклу годину, са изузетком јануара, марта и априла када је промет и у текућим ценама бележио пад. Највеће снижење је евидентирано код непрехрамбених производа, осим моторних возила (10.8%), а затим код хране (4.1%), док је најмањи пад код моторних горива (1.5%).

² Прерачунато у Министарству, на бази података НБС

³ Податак НБС, www.nbs.rs/statistika/realnisektor/potrosackecene.

⁴ Саопштење РЗС број 349 од 25. децембра 2013. године.

⁵ Саопштење РЗС број 358 од 30. децембра 2013. године.

4. Раст цена, у протеклој години већи од 2.2%, евидентиран је код следећих група: осталих прехрамбених производа (5.8%), алкохолних пића (4%), цигарета (15.6%), осталих одевних предмета (4.9%), поправке обуће (3.9%), материјала и услуга за одржавање и поправку стана (9.3%), снабдевања водом и различитих комуналних услуга (12.9%), електричне енергије, гаса и других горива (7.3%), поправке намештаја (8.4%), кућних апарата (4%), малих електричних апарата (3.4%), поправке апарата за домаћинство (41.9%), стакленог и стоног посуђа (3.9%), алата и опреме за кућу и врт (2.6%), производа и услуга за одржавање стана (5.7%), фармацеутских производа (12.2%), осталих медицинских производа (2.8%), медицинских услуга (4.2%), стоматолошких услуга (2.8%), осталих услуга у вези са употребом транспортних средстава (5.1%), телефонске опреме (17.2%), телефонских услуга (4.3%), поправке аудиовизуелне опреме (12.6%), опреме за спорт, камповање и рекреацију на отвореном (9.9%), баште, биљака и цвећа (9.5%), ветеринарских и других услуга у вези са животињама (6%), услуга у вези са рекреацијом и културом (7.1%), новина, књига и канцеларијског прибора (5.8%), пакет аранжмана (11.7%), хране и пића (4%), услуга смештаја (27.1%), електричних апарата за личну негу (5.8%), осталих предмета за личну негу (4.9%), накита и сатова (4.8%), осигурања стана (9.7%) и осталих услуга (9.76%). Учешће ових група у укупном обухвату је око 42.8%.

5. У циљу очувања стандарда нижих социјалних категорија грађана и равномерног снабдевања становништва основним врстама хлеба, Влада је у априлу 2013. године донела Уредбу о обавезној производњи и промету хлеба од брашна „Т-500“ („Службени гласник РС“, бр. 29/13), којом је практично продужено важење ове мере, с обзиром да је донета као привремена мера, чија примена не може бити дужа од шест месеци. Како су се, у међувремену стекли нови услови, односно дошло до појевтињења цене пшенице, па тиме и брашна, као и остварено кретање цене струје и горива, крајем јула донета је нова **Уредба о обавезној производњи и промету хлеба од брашна „Т-500“** („Службени гласник РС“, бр. 68/13), којом је коригована постојећа произвођачка цена (са 41,54 динара хлеба од брашна типа 500 на 39,39 динара), док су велепродајна и малопродајна маржа остале на непромењеном нивоу. На тај начин малопродајна цена ове врсте хлеба, од 1. августа 2013. године, смањена је за 2,50 динара, односно са 48,50 на 46 динара.

Имајући ово у виду, цена хлеба од брашна тип 500 у 2013. години је снижена за 5.8%, од чега се на период примене важеће уредбе (август-децембар) односи 2.6%, с тим што је малопродајна цена у децембру износила 42.99 динара, што је ниже од прописане.

6. У протеклом периоду ове године мере контроле цена од стране Владе/независног регулаторног тела (АЕРС)/јединица локалне самоуправе предузимане су код следећих производа и услуга:

6.1. У 2013. години статистика је евидентирала раст потрошачких **цена лекова** од 12.2%, што је знатно виши раст од општег раста потрошачких цена од 2,2% у истом периоду. Процењује се да су цене лекова који се издају без рецепта, које слободно формирају носиоци дозволе за лек, повећане за око 3.4%, а цене лекова који се издају на рецепт и које утврђује Влада, повећане за око 14.9%.

Цене свих лекова који се издају на рецепт мењане су у 2013. години само једном и то у јуну месецу када су снижене у просеку за 2,3%, по основу пада курса евра у односу на динар.

Раст цена лекова које утврђује Влада резултат је, пре свега, повећања цена лекова крајем 2012. године у просеку за 6,4% (по основу раста курса евра у односу на динар од 14,27% на дан 6.11.2012. у односу на 6.05.2011.), а које је статистика евидентирала у јануару 2013. године јер је 3. јануара 2013. године ступио на снагу Правилник о Листи лекова који се прописују и издају на терет средстава обавезног здравственог осигурања, који је омогућио промене цена лекова који се издају на терет средстава обавезног здравственог осигурања у државним апотекама. Раст цена лекова је делимично резултат повећања цена појединачних лекова ради отклањања диспаритета цена и омогућавања редовног снабдевања тржишта (диазепама и лека који делују на кардиоваскуларни систем- Dilasog чији пондер чини преко трећине укупног пондера лекова чије цене контролише Влада).

У јануару, марту и септембру Влада је донела Одлуке о изменама и допунама Одлуке о највишим ценама лекова за употребу у хуманој медицини, а чији је режим издавања на рецепт („Службени гласник РС”, бр. 8/13, 22/13, 83/13 и 113/13), којима су утврђене цене за укупно 441 нових лекова, који су добили дозволу за стављање у промет од Агенције за лекове и медицинска средства Србије (78 у јануару, 195 у марту, 110 у септембру и 58 у децембру). Међу новим лековима су, пре свега оригинални лекови за лечење дијабетеса, хепатитиса Ц, хроничне опструктивне болести плућа, меланома, шизофреније, три лека са статусом „orphan drug“ - лекови за ретке болести и др. (нови молекули). Изменама наведених одлука повећане су цене за 109 лекова и снижене цена за 93 лекова. Повећане су цене лекова који углавном имају релативно ниже паритете цена у односу на просечне упоредиве цене у референтним земљама, а у циљу обезбеђења редовне снабдевености тржишта.

Влада је у мају донела Уредбу о изменама и допунама Уредбе о критеријумима за формирање цена лекова за употребу у хуманој медицини чији је режим издавања на рецепт („Службени гласник РС”, бр. 46/13) и Одлуку о највишим ценама лекова за употребу у хуманој медицини, а чији је режим издавања на рецепт („Службени гласник РС”, бр. 46/13). Уредбом је створен правни основ за усклађивање цена лекова са променом курса динара, односно за снижење цена по основу пада курса евра према динару на дан 13. мај 2013. године у односу на 6. новембар 2012. године (за 2,18%). Имајући у виду различите стопе снижења средњег курса евра, хрватске куне и других валута референтних земаља према динару (од 2,12% за данску круну до 7,41% за британску фунту) снижење цена лекова је диференцирано, тако да је процењено да просечно снижење цена лекова износи око 2,3%. У Списку цена лекова, који је саставни део Одлуке, утврђене су највише цене на велико за 3979 лекова за употребу у хуманој медицини чији је режим издавања на рецепт. Од укупног броја лекова 73 се односи на нове лекове који су добили дозволу за стављање у промет. Полазећи од листе лекова које статистика снима у оквиру индекса потрошачких цена и промена цена по појединачним лековима који се издају на рецепт, процењено је да ће снижење цена лекова утицати на општи пад потрошачких цена са око 0,056 процентних поена.

6.2. Према подацима статистике цена *електричне енергије за домаћинство* у децембру 2013. у односу на децембар 2012. године повећана је за **10,8%**.

Савет Агенције за енергетику Републике Србије дао је *сагласност на Одлуку о цени електричне енергије за јавно снабдевање ("Службени гласник РС", број 62/13)* коју је донео директор Привредног друштва за снабдевање електричном енергијом крајњих купаца "ЕПС Снабдевање" д.о.о. Београд, са применом од 1. августа 2013. године. Цене електричне енергије за домаћинство повећане су у просеку за 10,9% (6,15 дин/kwh), док просечно повећање цене за све купце износи 11,3% (5,51 дин/kwh). Тарифни ставови по зонама потрошње (зелена, плава и црвена) за једнотарифно и двотарифно бројило повећани су линеарно за 8,0%, док повећање тарифа за обрачунску снагу износи 35,6%, а накнаде за мерно место 1,9%.

6.3. Према подацима статистике просечна *цена природног гаса за домаћинство (градски гасовод)* у 2013. години коригована је три пута, с тим што је повећана два пута и то у фебруару за 9,5% и у септембру за 5,9% , док је у децембру снижена за 3,4%. Укупно повећање цене природног гаса за домаћинства у 2013. години износи **12%**.

1) Савет Агенције за енергетику Републике Србије 31. децембра 2012. године донео је одлуку о давању сагласности на *Одлуку Управног одбора ЈП Србијагас о одређивању цене природног гаса за јавно снабдевање ("Службени гласник РС", број 125/12)* по којој је просечна цена по којој јавни снабдевачи могу од ЈП Србијагас набавити природни гас повећана за 10,4%, тако да износи 36,70 дин/м³, са укљученим трошковима транспорта. У таквим условима просечно повећање цена јавног снабдевања за све купце прикључене на дистрибутивни систем ЈП Србијагас износило је 9,9%, односно 39,13 дин/м³, а за домаћинства 9,3%, односно 41,32 дин/м³. Нове цене за јавно снабдевање су биле у примени од 15. јануара 2013. године за све купце прикључене на дистрибутивни систем ЈП Србијагас, осим домаћинства, за која примена почиње од 1. фебруара 2013. године. Купци прикључени на транспортни систем изгубили су право на регулисане цене и снабдевају се по тржишним ценама од снабдевача кога сами изаберу.

Такође, Савет Агенције за енергетику Републике Србије дао је *сагласност на повећање цена гаса за 33 јавна снабдевача ("Службени гласник РС", број 3,5,6 7 и 1,13)*, при чему је цена природног гаса за јавно снабдевање (без пдв-а) за домаћинства 33 дистрибутивна предузећа повећана у просеку 8,6%, тако да износи 44,40 дин/м³ (без пдв), а за све купце прикључене на дистрибутивне системе у Србији за 9,5% или на 40,42 дин/м³, са применом од 1. фебруара 2013. године.

2) Савет Агенције за енергетику Републике Србије дао је *сагласност на Одлуку о цени природног гаса за јавно снабдевање ("Службени гласник РС", број 72/13)* којом се утврђује цена природног гаса за јавно снабдевање крајњим купцима прикљученим на систем за дистрибуцију природног гаса *ЈП "Србијагас"*, Нови Сад, са применом од 1. септембра 2013. године. С тим у вези, велепродајна цена природног гаса по којој ЈП "Србијагас" испоручивати гас јавним снабдевачима износи 39,12 дин/м³, што је за 6,4% више од досадашње цене, док продајна цена природног гаса за јавно снабдевање купаца који су директно прикључени на мрежу ЈП "Србијагас" износи у просеку 41,39 дин/м³ и већа је за 6,3%, односно за *домаћинства* 43,70 дин/м³, што представља раст од 5,8%.

Такође, Савет Агенције за енергетику Републике Србије дао је *сагласност на повећање цена гаса за 33 јавна снабдевача* ("Службени гласник РС", број 72, 73, 74, 75 и 79/13), са применом од 1. септембра 2013. године. Просечно повећање цена јавног снабдевања природним гасом (без пдв-а) за сва домаћинства у Србији износи 4,4% (у просеку 46,30 дин/м³), а за све купце прикључене на дистрибутивне системе 5,7% (у просеку 42,90 дин/м³). Ова промена цена настала је због повећања набавне цене природног гаса за 6,4% по којој Србијагас, као изабрани снабдевач, продаје тај енергент лиценцираним јавним снабдевачима.

3) У складу са методологијом промене велепродајне цене, коју је утврдила Влада Републике Србије, а због промене набавне, увозне цене и пада курса долара, велепродајна цена природног гаса по којој ЈП "Србијагас" од 1. децембра 2013. године испоручује гас јавним снабдевачима износи **37,69** дин/м³, што је за 3,6% ниже од садашње цене.

Сходно наведеном, Савет Агенције за енергетику Републике Србије дао је *сагласност на одлуке о цени природног гаса за јавно снабдевање* ("Службени гласник РС", број 99, 100, 101, 102 и 103/13), са применом од 1. децембра 2013. године за 33 јавна снабдевача, укључујући и крајње купце који су директно прикључени на систем за дистрибуцију природног гаса *ЈП "Србијагас"*. Према подацима Агенције за енергетику просечно смањење цена јавног снабдевања природним гасом (без пдв-а), због смањења набавне цене гаса за 3,6%, за *домаћинства* у Србији износи између 2,9 и 3,4% (у просеку 44,90 дин/м³), а за *све купце* прикључене на дистрибутивне системе од 2,7 до 3,5% (у просеку 41,80 дин/м³).

6.4. На основу *Одлуке УО о утврђивању цена техничких услуга које пружа ЈП за управљање емисионом инфраструктуром „Емисиона техника и везе“*, Влада је крајем јуна 2013. године („Сл. Гласник РС“, бр. 56/13) дала сагласност на цене техничких услуга. Наиме, према ценовнику који је саставни део одлуке цене су снижене у распону од 21,2% до 42,9%, односно од 14,3% до 42,9%, у зависности од тога да ли је предајник/репетитор са или без агрегата и за 20% за локалне емитере и емитере из економски неразвијених региона. Смањење цена је, пре свега последица деловања тржишта, односно нижих цена конкурената и умањења корективног фактора, на појединим локацијама. Такође, услед раста цена горива од августа 2011. године, цене превоза по км повећане су за 15%. Уведена је и инсталирана нова врста опреме, што је имало за последицу утврђивање цена пружања нових услуга, док су цене осталих услуга остале на нивоу из 2011. године.

6.5. Влада је почетком јула ове године дала сагласност на *Одлуку о цени услуга за летњу сезону 2013. године у ЈП „Скијалишта Србије“* („Сл. гласник РС“, бр. 60/13), на основу које су утврђене цене нових услуга летњег садржаја, а код услуга које су постојале извршено је смањење цена, у просеку за 17,2%.

Такође, крајем новембра дата је сагласност и на *Одлуку о цени услуга за сезону зима 2013/2014 у Јавном предузећу „Скијалишта Србије“*, којом су у свим ски центрима, у односу на претходну годину, повећане цене ски карата у просеку за око 5%. Наиме, у свим ски центрима утврђена су три ценовна разреда са по два периода примене, осим код другог ценовног разреда где су у примени три периода, чиме је извршено усклађивање ски центра Торник и Стара Планина са ски центром Копаник. Цене ски карата у ски центру Торник и Стара Планина су на истом

нивоу, с тим што је за ски центар Стара Планина уведен стални попуст од 20%. У односу на претходну годину предложена је нова врста карте (тзв. *кау card*), услуга фотографисања током вожње на бобу на шинама и нови попусти.

6.6. Одлуком о цени продаје „Службеног гласника РС“, висини претплате на „Службени гласник РС“, висини накнаде на приступ Правно-информационом систему Републике Србије, висини накнаде за објављивање аката који се обавезно објављују у „Службеном гласнику РС“ уз плаћање накнаде и висини накнаде за објављивање аката правних и физичких лица чије објављивање у „Службеном гласнику РС“ није обавезно у 2014. години, на коју је Влада дала сагласност у октобру 2013. године („Сл. гласник РС“, бр. 94/13), с обзиром да се претплатне цене доносе у текућој за наредну годину, цене су повећане линеарно за 5%, а по први пут је утврђена и висина накнаде и одређен попуст за приступ Правно-информационом систему Републике Србије.

6.7. Током прве половине 2013. године, сходно Уредби о поступку привремене обуставе преноса трансферних средстава из буџета Републике Србије јединици локалне самоуправе, односно преноса припадајућег дела пореза на зараде и пореза на добит предузећа аутономној покрајини („Службени гласник РС“, број 6/06 и 108/08) **цене свих стамбено комуналних услуга** за домаћинства на нивоу Републике могле су да се повећавају до нивоа пројектованог општег раста цена за ту годину. Међутим, „режим“ на коме су биле ове цене промењен је у јуну 2013. године, када је (после седам и по година) престала примена наведене Уредбе и по том основу провера цена производа и услуга ЈП чији је оснивач локална самоуправа. То практично значи да је прописану проверу цена заменило њихово тромесечно праћење, и то у оквиру праћења реализације годишњих програма пословања за 2013. годину по основу Правилника о обрасцима тромесечних извештаја о реализацији годишњег програма пословања јавних предузећа и зависних друштава капитала чији је оснивач то предузеће („Сл. гласник РС“, бр. 36/13). При том, потребно је имати у виду да је до априла 2013. године Уредбом о начину одређивања највиших и најнижих просечних **цена топлотне енергије** у грејној сезони 2012/2013. година („Службени гласник РС“, број 101/12), била прописана методологија за одређивање цена топлотне енергије, а Уредбом о начину одређивања највиших и најнижих просечних цена топлотне енергије („Службени гласник РС“, бр. 3713), цена која се примењивала *у периоду од маја до октобра 2013. године* и најзад Уредбом о начину одређивања цена топлотне енергије („Службени гласник РС“, бр. 96/13), цена која се примењује у актуелној *грејној сезони 2013/2014. година*.

Појединачни раст цена стамбено комуналних услуга остварен на нивоу Републике у децембру 2013. године, у односу на децембар 2012. године је изнад пројектованог општег раста цена од 5,5%. При том, од пројекције највише одступају повећања цена одведене отпадне воде од 14,7% и воде од 14,4%, а најмање цена даљинског грејања од 5,7%. У претходној години повећана је цена изношења смећа за 8,8%, што, такође, представља прекорачење у односу на пројектовани раст цена. При том, годишњи раст цена свих стамбено комуналних услуга је изнадпросечан. Посматрано по кварталима, у 2013. години, цене воде и одведене отпадне воде највише су повећане у трећем, а најмање у последњем кварталу, док су цене изношења смећа и грејања највише порасле у првом

кварталу, а најмање у трећем, што је опредељујуће утицало на њихов годишњи раст. Посматрано по месецима, највећи раст забележен је у јануару код цене воде (4,2%) и одведене отпадне воде (4,1%), у марту код изношења смећа (3,4%), а у фебруару код грејања (3,0%). Такође, потребно је имати у виду да су током године цене свих стамбено комуналних услуга мировале од три до шест месеци. Исто тако, у протеклој години, регистровано је да на свако повећање цена у градовима на статистичком праћењу, које је извршено у складу са пројектованим растом цена, долази седам повећања која су тај раст премашила.

У децембру 2013. године у Републици су повећане су цене воде и одведене отпадне воде за по 0,2%, док су цене изношења смећа и централног грејања задржане на нивоу из претходног месеца. Оваква кретања ефекат су повећања цена воде и одведене отпадне воде у Панчеву за по 17,9%, с тим што се повећање цене изношења смећа за 5,3% у истом граду, није одразило на раст те цене на нивоу просека. При том, оба повећања цена стамбено комуналних услуга на нивоу Републике су, не само на нивоу општег раста цена у посматраном месецу, већ и у пројектованом оквиру. Истовремено, повећања цена воде и одведене отпадне воде у Панчеву вишеструко су изнад тог оквира, за разлику од повећања цене изношења смећа, која је незнатно испод. .

Цене јавног градског превоза претежно су мировале током 2013. године, укључујући последња два месеца пре њеног истека, што се одразило на њихово годишње исподпросечно повећање, и то код превоза путника аутобусом у граду за 1,7% и код претплатне месечне карте за 1,6%. Оваква кретања ефекат су, пре свега, повећања тих цена на нивоу просека Републике извршеног у августу за по 1,1%. При том, у току године цене градског превоза мировале су у десет градова, који се статистички прате, док су у преосталих пет градова, у просеку, цене повећане двоструко више од пројектованог општег раста цена на годишњем нивоу.

7. Цене деривата нафте у децембру у односу на новембар 2013. године порасле су у просеку за 0,15%, при чему је бензин поскупео за 0,2%, а дизел за 0,03%. У истом месецу цене деривата нафте из увоза (*бензин евро премијум БМБ-95 и Евро дизел*) поскупеле су у просеку за 0,2%, док су деривати нафте из домаће производње (*моторни бензин БМБ-95 и дизел Д2*) остали у просеку на истом нивоу.

Цене деривата нафте у децембру ове у односу на децембар претходне године снижене су у просеку за 4,2%, при чему је бензин појефтинио у просеку за 4,7%, а дизел гориво за 2,8%. У истом периоду цене деривата нафте из увоза (*бензин евро премијум БМБ-95 и Евро дизел*) снижене су у просеку за 5,4%, а из домаће производње (*моторни бензин БМБ-95 и дизел Д2*) за 1,4%.

У наредној табели и графикону приказани су нивои и кретање просечних малопродајних цена основних деривата нафте за децембар 2010., 2011., 2012. године, као и у дванаест месеци 2013. године:

(динара по литри)

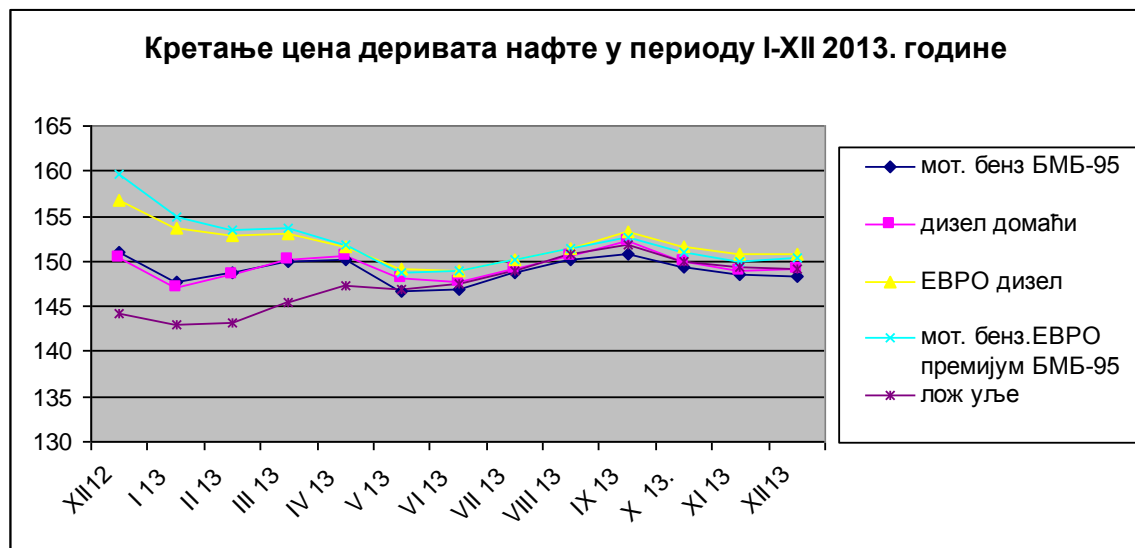
	<i>Моторни бензин БМБ -95</i>	<i>Дизел гориво</i>	<i>Евро дизел 10 ррт</i>	<i>Евро премијум БМБ -95</i>	<i>Уље за ложење</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
<i>XII 2010.</i>	118,96	108,60	116,50	128,76	90,80
<i>XII 2011.</i>	133,77	126,59	137,49	138,76	92,11

МИНИСТАРСТВО СПОЉНЕ И УНУТРАШЊЕ ТРГОВИНЕ И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА

Сектор за трговину, услуге, цене и заштиту потрошача

	<i>Моторни бензин БМБ -95</i>	<i>Дизел гориво</i>	<i>Евро дизел 10 ррт</i>	<i>Евро премијум БМБ -95</i>	<i>Уље за ложење</i>
XII 11/XII10 (индекс)	112,4	116,6	118,0	107,8	101,4
XII 2012.	150,99	150,31	156,71	159,75	144,12
XII 12/XII11 (индекс)	112,9	118,7	114,0	115,1	156,5
I 2013.	147,74	147,18	153,73	154,95	143,00
II 2013.	148,77	148,55	152,85	153,37	143,17
III 2013.	149,97	150,09	153,00	153,75	145,54
IV 2013.	150,08	150,60	151,64	151,76	147,30
V 2013.	146,70	148,10	149,12	148,74	146,80
VI 2013.	146,90	147,67	148,92	149,00	147,55
VII 2013.	148,70	149,10	150,26	150,24	149,24
VIII 2013.	150,13	150,52	151,47	151,47	150,80
IX 2013.	150,88	152,16	153,32	152,67	151,92
X 2013.	149,30	149,95	151,62	151,10	149,94
XI 2013.	148,52	148,96	150,75	149,87	149,30
XII 2013.	148,40	149,05	150,80	150,32	149,20
XII/XI 13. (индекс)	99,9	100,1	100,0	100,3	99,9
XII 13./XII 12 (индекс)	98,3	99,2	96,2	94,1	103,5

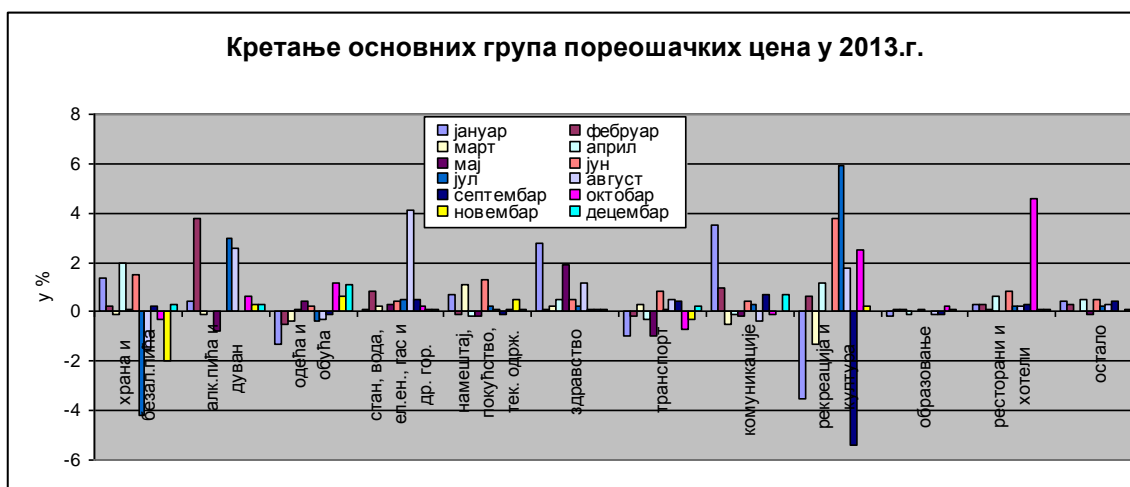
Из табеле се види да су се цене деривата нафте у децембру задржале на нивоу из претходног месеца, при чему је достигнути ниво цена на nižем нивоу у односу на децембар претходне године (осим код лож уља).

Из графика се може закључити да је средином 2013. године дошло до видног приближавања нивоа цена деривата нафте, независно да ли су домаћег или увозног порекла, што је у великој мери последица усаглашавања квалитета горива домаћег порекла са европским стандардима.

8. У децембру 2013. године су потрошачке цене, након снижења цена у претходном месецу (0.6%), повећане за 0,2% (роба 0.3%, а услуге 0.1%). Општи раст цена је са око две петине опредељен ценама хране и безалкохолних пића, које су након октобарског (-0.3%) и новембарског (-2%) снижења цена, повећане за 0.3%. Са једном петином су деловале цене одеће и обуће, код којих је евидентиран сезонски раст (1.1%), а које су иначе до октобра бележиле пад цена. Није занемарљиво ни дејство од око 13% и 14%, по основу виших цена алкохолних пића и дувана (0.3%) и комуникација (0.7%), пре свега по основу повећаних цена вина и пива, односно мобилних телефона.

Код осталих група, као што су: намештај, покућство и текуће одржавање, ресторани и хотели, остала роба и услуге је остварен незнатан раст (по 0.1%), а на нивоу општег раста су цене транспорта (0.2%).

Непромењени ниво цена је забележен у здравству, код образовања и код рекреације и културе.

Једино, цене стана, воде, електричне енергије, гаса и других горива су снижене за 0.1%.

9. Фискалном стратегијом за 2013. годину са пројекцијама за 2014. и 2015. годину, пројектована инфлација у 2013. години износи 5.5%, што претпоставља просечан месечни раст од 0.4%.

Укупан текући раст у протеклој години износио је **2.2%**, што даје двоструко нижи просечан месечни раст, односно раст од 0.2%.

Имајући у виду да укупна инфлација углавном зависи од кретања цена хране, енергије, акцизних производа и контролисаних цена, прошлогодишњи род пољопривредних производа и стабилан курс динара деловали су стабилизирајуће на годишњи раст инфлације. Такође, с друге стране, ниска агрегатна тражња, реалан пад плата и пензија, као и слаба привредна активност утицали су да остварена инфлација буде и испод доње границе циљане инфлације за 2013. годину (4% ± 1.5 п.п.).

На бази иновираних листе производа и услуга за које нумеричке смернице раста цена утврђује Влада у сарадњи са НБС, *регулисане цене*⁶ у децембру 2013. у односу на децембар 2012. године су повећане за 10.5%, пре свега по основу виших цена у августу (4.1%), као и у јануару (1%), фебруару (1.8%) и октобру (0.8%), по основу коригованих износа акциза код цигарета, корекције цене струје и гаса за домаћинство, виших цена производа и услуга локалне самоуправе (централно грејање, вода, градски превоз) и лекова.). У осталим месецима цене су биле стабилне и кретале су се у распону од 0,1% до 0,3%.

Цене воћа, поврћа, меса, рибе и јаја (*непрерађена храна*), највећи интензитет раста су оствариле у јануару (2.9%), априлу (5.7%) и јуну (4.3%), док су у марту, јулу, августу, октобру и новембру снижене (0.6%; 10.6; 3.7%; 0.3%; 4.9%, респективно), што даје укупно смањење од 6%⁷. Такође, укупан текући раст цена производа и услуга који чине базну инфлацију (*ИПЦ по искључењу хране, енергије, алкохола и цигарета*) износи 4.3% (јануар 0.5%, фебруар 0.2%, март 0%, април 0.3%, мај 0.3%, јун 1%, јул 0.7%, август 0.4%, септембар -0,3%, октобар 0.6%, новембар 0.2% и децембар 0.3%)⁸.

Полазећи од оствареног кретања цена и обухвата ових група у индексу потрошачких цена, може се констатовати да је раст цена у 2013. години одређен, пре свега повећањем цена производа и услуга чије су цене *регулисане*, а затим вишим ценама производа и услуга који чине *базну инфлацију*, док су цене *непрерађене хране*, као и *прерађене* (које су такође по основу сировина укупно снижене за 0.4%) деловала на ублажавање опште стопе.

⁶ На бази података РЗС прерачунато у Министарству.

⁷ Податак НБС, www.nbs.rs/statistika/realnisektor/potrosackecene.

⁸ У документу НБС „Извештај о инфлацији – фебруар 2012. године“, *осврт 2* (нови индикатор базне инфлације), предвиђено је да ће убудуће ИПЦ по искључењу хране, енергије, алкохола и цигарета, представљати базну инфлацију, као међународно прихваћену.

**КРЕТАЊЕ ПОТРОШАЧКИХ ЦЕНА
ОД ЈАНУАРА 2007. ГОДИНЕ ДО АВГУСТА 2013. ГОДИНЕ**

Година/месец	Месечни раст ¹	Текући раст ²	Међугодишњи раст ³
у %			
<i>2007. година</i>			
јануар	0,4	0,4	5,4
фебруар	-0,3	0,1	4,1
март	0,6	0,7	4,1
април	0,7	1,4	3,2
мај	1,9	3,3	3,1
јун	0,4	3,7	4,0
јул	-0,2	3,4	4,2
август	2,5	6,0	6,5
септембар	1,6	7,6	8,0
октобар	0,5	8,2	8,9
новембар	1,4	9,7	9,3
децембар	1,2	11,0	11,0
<i>2008. година</i>			
јануар	0,9	0,9	11,5
фебруар	0,6	1,4	12,5
март	1,6	3,0	13,6
април	1,5	4,6	14,6
мај	1,8	6,5	14,5
јун	0,7	7,2	14,9
јул	-1,1	6,1	13,9
август	0,4	6,4	11,5
септембар	1,0	7,5	10,9
октобар	1,8	9,4	12,3
новембар	0,2	9,6	10,9
децембар	-0,9	8,6	8,6
<i>2009. година</i>			
јануар	2,1	2,1	10,0
фебруар	1,2	3,4	10,7
март	0,4	3,8	9,4
април	0,9	4,8	8,8
мај	2,1	7,0	9,1
јун	0,0	7,0	8,3
јул	-0,9	6,0	8,5
август	-0,1	5,9	8,0
септембар	0,3	6,2	7,3
октобар	-0,2	6,0	5,2
новембар	0,8	6,9	5,9
децембар	-0,2	6,6	6,6

МИНИСТАРСТВО СПОЉНЕ И УНУТРАШЊЕ ТРГОВИНЕ И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА

Сектор за трговину, услуге, цене и заштиту потрошача

Година/месец	Месечни раст ¹	Текући раст ²	Међугодишњи раст ³
<i>2010. година</i>			
јануар	0,5	0,5	4,8
фебруар	0,3	0,7	3,9
март	1,2	2,0	4,7
април	0,6	2,5	4,3
мај	1,5	4,1	3,7
јун	0,4	4,5	4,2
јул	0,0	4,5	5,1
август	1,4	5,9	6,6
септембар	1,3	7,3	7,7
октобар	1,0	8,3	8,9
новембар	1,5	9,9	9,6
децембар	0,3	10,3	10,3
<i>2011. година</i>			
јануар	1,4	1,4	11,2
фебруар	1,5	2,9	12,6
март	2,6	5,5	14,1
април	1,1	6,7	14,7
мај	0,4	7,1	13,4
јун	-0,3	6,8	12,7
јул	-0,5	6,2	12,1
август	0,0	6,2	10,5
септембар	0,2	6,3	9,3
октобар	0,4	6,8	8,7
новембар	0,9	7,7	8,1
децембар	-0,7	7,0	7,0
<i>2012. година</i>			
јануар	0,1	0,1	5,6
фебруар	0,8	0,9	4,9
март	1,1	2,0	3,2
април	0,6	2,6	2,7
мај	1,4	4,1	3,9
јун	1,1	5,2	5,5
јул	0,1	5,4	6,1
август	1,6	7,1	7,9
септембар	2,3	9,6	10,3
октобар	2,8	12,7	12,9
новембар	0,0	11,9	12,6
децембар	-0,4	12,2	12,2

МИНИСТАРСТВО СПОЉНЕ И УНУТРАШЊЕ ТРГОВИНЕ И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА
Сектор за трговину, услуге, цене и заштиту потрошача

Година/месец	Месечни раст ¹	Текући раст ²	Међугодишњи раст ³
<i>2013. година</i>			
јануар	0,6	0,6	12,8
фебруар	0,5	1,1	12,4
март	0,0	1,1	11,2
април	0,8	1,9	11,4
мај	0,0	2,0	9,9
јун	1,0	3,0	9,8
јул	-0,9	2,0	8,6
август	0,4	2,5	7,3
септембар	0,0	2,5	4,9
октобар	0,2	2,6	2,2
новембар	-0,6	1,6	2
децембар	0,2	2,2	2,2

¹ Месечни раст – промена цена у текућем месецу у односу на претходни месец исте године

² Текући раст – промена цена у текућем месецу у односу на децембар претходне године

³ Међугодишњи раст – промена цена у текућем месецу у односу на исти месец претходне године

Прилог 2

ОСТВАРЕНИ РАСТ ПОТРОШАЧКИХ ЦЕНА ПО ОСНОВНИМ ГРУПАМА

- у % -

	Месечни раст <u>12.2013.</u> 11. 2013.	Структура месечног раста	Текући раст <u>12.2013.</u> 12.2012.	Структура текућег раста
ПОТРОШАЧКЕ ЦЕНЕ – укупно	0.2	100,0	2.2	100,0
Храна и безалкохолна пића	0.3	41.0	-2.5	-39.2
Алкохолна пића и дуван	0.3	12,7	10.5	38.5
Одећа и обућа	1.1	20.1	0.5	1.0
Стан, вода, ел. енергија, гас и друга горива	-0.1	-6.1	7.4	42.2
Намештај, покућство, текуће одржавање	0.1	2.2	3.8	6.9
Здравство	0.0	0.2	7.6	21.2
Транспорт	0.2	9.9	-1.2	-6.4
Комуникације	0.7	14.7	5.5	11.9
Рекреација и култура	0.0	0.9	5.4	10.0
Образовање	0.0	0.1	0.1	0.0
Ресторани и хотели	0.1	1.4	7.9	8.2
Остала роба и услуге	0.1	2.8	2.8	5.6

На бази података РЗС прерачунато у Министарству.

Београд, 27. јануар 2014. године